

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11.2020, sp. zn. 5 Tdo 1147/2020, ECLI:CZ:NS:2020:5.TDO.1147.2020.1

Číslo: 28/2021

Právní věta:

I. Vojenským materiálem ve smyslu § 265 odst. 1 tr. zákoníku o trestném činu provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence zásadně není znehodnocená a neaktivní munice po její předchozí delaboraci a označená znehodnocovací značkou.

II. Jestliže se obviněný důvodně spoléhal na správnost odborného názoru příslušné autority (např. názor Vojenského technického ústavu na charakter určitého materiálu), že věc, s níž nakládal, není vojenským materiálem, aniž by o tom byly pochybnosti odůvodněné konkrétními okolnostmi, nelze zpravidla dovodit jeho úmyslné zavinění ve vztahu k uvedenému normativnímu znaku, i kdyby se dodatečně zjistilo, že takovou věc lze považovat za vojenský materiál.

III. O zabrání věci podle § 101 tr. zákoníku konkrétní osobě odlišné od obviněného zásadně není možno rozhodnout, pokud jí nebylo přiznáno postavení zúčastněné osoby, dáno poučení a umožněno uplatnění jejich práv podle § 42 odst. 1, 2 tr. ř., zejména vyjádřit se k možnému rozhodnutí o zabrání věci před jeho učiněním.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.11.2020

Spisová značka: 5 Tdo 1147/2020

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence, Úmysl, Vojenský materiál, Zabrání věci, Zavinění, Zúčastněná osoba

Předpisy: § 101 tr. zákoníku

§ 15 tr. zákoníku

§ 265 odst. 1 tr. zákoníku

§ 42 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného D. H. podle § 265k odst. 1 tr. ř. ohledně obviněného D. H., a za použití § 265k odst. 2 a § 261 tr. ř. i ohledně zúčastněné osoby - obchodní společnosti Č. z. i.,

s. r. o., v celém rozsahu zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 5. 2020, sp. zn. 12 To 6/2020, a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 4. 11. 2019, sp. zn. 62 T 2/2019. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud přikázal Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 4. 11. 2019, sp. zn. 62 T 2/2019, byl obviněný D. H. (dále též jen „obviněný“), uznán vinným pokusem zločinu provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle § 21 odst. 1 a § 265 odst. 1 tr. zákoníku, za nějž mu byl uložen podle § 265 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 67 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku peněžitý trest ve výměře 100 denních sazeb s výší jedné denní sazby 2 000 Kč, celkem ve výměře 200 000 Kč. Podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku mu byl pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, uložen náhradní trest odnětí svobody na dobu 4 měsíců.

2. Obviněný se měl dopustit uvedeného pokusu zločinu podle rozsudku soudu prvního stupně (zjednodušeně uvedeno) tím, že jako statutární orgán – jednatel a zároveň jako jediný společník obchodní společnosti Č. z. i., s. r. o., se sídlem v XY (dále ve zkratce jen „obchodní společnost Č.“), se snažil vyvézt vojenský materiál ve smyslu § 5 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „ZZOVM“), a podle položky SVMe (seznamu vojenského materiálu) č. 4 písm. a) přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“ nebo „vyhláška č. 210/2012 Sb.“), ačkoliv ani obviněný, ani obchodní společnost Č. nebyli držiteli povolení nebo licence k obchodu s vojenským materiálem podle § 12 odst. 2 a § 14 odst. 1 ZZOVM vydávaných Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky (dále ve zkratce též jen „MPO“), a to následujícími dvěma útoky.

3. Jednak (pod bodem 1. výroku o vině) dne 18. 7. 2017 bez příslušného povolení a licence se měl obviněný pokusit úmyslně nezákonně vyvézt z České republiky do Spojených států amerických (tedy mimo prostor Evropské unie) přepravní kontejner bílé barvy obsahující raketu systému OSA bez delaboračních značek s částí radiolokačního zapalovače a s vyraženým číslem XY na těle, jež je vojenským materiálem ve smyslu § 5 ZZOVM a podle položky SVMe 4 písm. a) přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb. Obviněný za obchodní společnost Č., která vystupovala jako vývozce, požádal celním prohlášením podaným elektronicky prostřednictvím zmocněnce, obchodní společnosti D. R., a. s., u Celního úřadu pro Středočeský kraj o propuštění uvedeného přepravního kontejneru bílé barvy obsahujícího raketu systému OSA s vyraženým číslem XY do celního režimu vývozu pro adresáta B. C. A. S., New York, Spojené státy americké (dále ve zkratce jen „B.“), a zboží v celním prohlášení v rozporu se skutečností deklaroval jako „1 ks fyzikální aerodynamický model pro použití ve větrném tunelu“. Následně za účelem doložení svých tvrzení uvedených v celním prohlášení v průběhu celního řízení obviněný předložil Celnímu úřadu v K. prostřednictvím zmocněnce, obchodní společnosti D. R., a. s., jednak fakturu vystavenou obchodní společností Č. pro příjemce B., podle které se prodává 1 ks fyzikálního aerodynamického modelu pro použití ve větrném tunelu v celkové hodnotě 3 000 USD a kterou podepsal obviněný, a jednak listinu označenou jako „Prohlášení prodejce“ ze dne 18. 7. 2017, kterou obviněný jako jednatel obchodní společnosti Č. učinil prohlášení, že zboží na faktuře pro zákazníka B. není vojenským materiálem ani zbožím dvojího užití. Přitom obviněný podle rozsudku soudu prvního stupně věděl, že raketa systému OSA s vyraženým číslem XY, kterou se snažil vyvézt do Spojených států amerických v bílém přepravním kontejneru, byla vojenským materiálem ve smyslu § 5 ZZOVM, s nímž nesmí daným způsobem nakládat. K vývozu

nakonec nedošlo pouze pro včasný zásah celních orgánů.

4. Jednak (pod bodem 2. výroku o vině) dne 19. 7. 2017 se obviněný měl pokusit bez příslušného povolení a licence nezákonně vyvézt z České republiky do Spojených států amerických (tedy mimo prostor Evropské unie) v přepravním kontejneru označeném XY vojenský materiál detailně popsán ve výroku o vině pod bodem 2. v rozsudku soudu prvního stupně (ve stručnosti mělo jít především o součásti raketového systému S200 Vega, rakety S75 a protiletadlové střely systému 2K12). Obviněný vystupující za obchodní společnost Č. jako vývozce požádal celním prohlášením podaným elektronicky u Celního úřadu pro Pardubický kraj o propuštění uvedeného přepravního kontejneru XY s vojenským materiálem do celního režimu vývoz, a to pro adresáta A. A., Indiana, Spojené státy americké (dále ve zkratce jen „A. A.“), přitom obsah přepravního kontejneru v celním prohlášení v rozporu se skutečností deklaroval jako „nástroje, přístroje a modely určené k předváděcím účelům, například při vyučování nebo na výstavách, nevhodné pro jiné účely - 3x kompletní fyzikální aerodynamické modely pro použití ve větrném tunelu“. Poté v průběhu následného celního řízení u Celního úřadu v Č. T. za účelem doložení svých tvrzení uvedených v celním prohlášení prostřednictvím zmocněnce, obchodní společnosti M., a. s., předložil fakturu ze dne 17. 7. 2017, kterou vystavila obchodní společnost Č., za níž ji podepsal obviněný, pro příjemce A. A. a podle které se prodávají 3x kompletní fyzikální aerodynamické modely pro použití ve větrném tunelu HS CODE: 902 300 80 v celkové hodnotě 15 000 USD. Současně obviněný doložil i listinu označenou jako „Prohlášení prodejce“ ze dne 18. 7. 2017, v níž obviněný jako jednatel obchodní společnosti Č. prohlásil, že zboží na faktuře pro zákazníka A. A. není vojenským materiálem ani zbožím dvojího užití. Obviněný tak učinil, ač podle rozsudku soudu prvního stupně věděl, že vojenský materiál v přepravním kontejneru XY, jenž měl být vyvezen do Spojených států amerických, je vojenským materiálem ve smyslu § 5 ZZOVM, s nímž nesmí daným způsobem nakládat. K vývozu nedošlo pouze pro včasný zásah celních orgánů.

5. Proti rozsudku soudu prvního stupně podali obviněný a v jeho neprospěch státní zástupce odvolání, o nichž rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 5. 2020, sp. zn. 12 To 6/2020, tak, že k odvolání státního zástupce (při nedotčeném výroku o vině a trestu v rozsudku soudu prvního stupně) podle § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku rozhodl o zabránění věci popsaných ve výroku rozsudku odvolacího soudu, neboť hrozilo nebezpečí, že budou dále sloužit ke spáchání zločinu (aniž by přitom označil subjekt, kterému se věci zabírají). Odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. zamítl.

II. Dovolání

Dovolání obviněného

6. Proti uvedenému rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), j) a l) tr. ř.

7. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a nesprávné právní posouzení, jakož i tzv. extrémní rozpory ve skutkových zjištěních, shledal v posouzení otázky, zda v případě zcela znehodnocených modelů raket jde o vojenský materiál a zda obviněný věděl a mohl vědět, že jde o vojenský materiál v případě, kdy byl odborným ústavem ubezpečen, že nejde o vojenský materiál. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. j) tr. ř. uplatnil proto, že bylo uloženo ochranné opatření, aniž by pro takové rozhodnutí byly splněny podmínky stanovené zákonem. Konečně dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. uvedl obviněný z důvodu, že odvolací soud zamítl jeho odvolání, ačkoliv v předcházejícím řízení byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

8. Dále dovolatel ve svém obsáhlém dovolání podrobně rozvedl své jednotlivé dovolací námítky. Předně vyjádřil přesvědčení, že otázky, zda šlo o vojenský materiál, jaké vlastnosti musí mít vojenský

materiál a zda věc může ztratit charakter vojenského materiálu a za jakých podmínek, jsou právní, a nikoliv skutkové. Zdůraznil, že předmětné věci přebíral v různé míře kompletnosti jako zbytkový odpadový materiál, který byl výsledkem demilitarizace původního vojenského materiálu (raket) cestou průmyslové delaborace postupem podle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen ve zkratce „ZoZ“). Po znehodnocení, které provádí státem atestované osoby, již předmět nesmí mít původní vlastnosti a k tomu je vydáváno osvědčení o znehodnocení. Delaboraci předmětných věcí provedl Vojenský technický ústav, s. p., odštěpný závod S. (dále také ve zkratce „VTÚ“), který má atestaci od státu k této činnosti a který vystavil osvědčení o delaboraci předmětných raket. Slovy zákona o zbraních se tak z raket stal inertní kovový odpad nepoužitelný k jakémukoliv vojenskému účelu. Tento závěr znovu zopakoval VTÚ ve svém odborném vyjádření vydaném nad rámec potvrzení o znehodnocení, stejně tak všichni soudní znalci a rovněž také soud prvního stupně ve svém původním rozhodnutí o zastavení trestního stíhání. Opačného názoru byl pouze odvolací soud, který svým zrušovacím rozhodnutím, resp. svým opačným právním názorem zavázal soud prvního stupně.

9. Obviněný zdůraznil, že ve shodě s prodávajícím nepovažoval kupované zboží za vojenský materiál a ani neměl v úmyslu opět vyrobit z prodávaných věcí vojenský materiál, což ani nebylo technicky proveditelné, jak konstatovali znalci. Šlo o dekorativní či muzejní předmět. S tímto tvrzením souhlasil také soud prvního stupně, když sám ve svém rozsudku uvedl, že „zajištěný materiál nepovažuje za zbraně ani bojové prostředky“. Z toho pak obviněný dovodil, že předmětné věci nelze považovat ani za vojenský materiál, tím méně za vojenské rakety, jak tvrdil odvolací soud. I přes tento názor soudu prvního stupně, že nešlo o zbraně nebo bojové prostředky, byl obviněný odsouzen za nedovolený mezinárodní obchod s vojenským materiálem (nefunkčními vojenskými raketami). V tom spatřoval dovolatel vnitřní rozpornost hodnocení důkazů, což mělo založit i extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními a právními závěry. Soudy nižších stupňů zjistily, že obviněný prodával věci, které byly fakticky modely vojenských raket bez jakékoliv schopnosti plnit svůj původní účel, na druhé straně však soudy nižších stupňů i přes závěry znaleckých posudků tvrdily, že šlo o vojenský materiál.

10. Dále dovolatel s odkazem na právní úpravu vysvětloval, kdy může být výrobek považován za vojenský materiál, a to pouze pokud je použitelný pro účely obrany a bezpečnosti státu. Tuto podmínku dané předměty splňovaly, ale pouze do doby jejich znehodnocení, neboť delaborací ztratily své původní vlastnosti. Proto podle obviněného nyní tyto předměty nelze považovat za vojenský materiál, neboť to je jednak v rozporu se zákonnou definicí vojenského materiálu a jednak to odporuje základům elementární logiky.

11. Obviněný podotkl, že demilitarizací ztrácí věc charakter vojenského materiálu, a to i přesto, že byla vyrobena na lince, kde se původně vyráběl vojenský materiál, případně na ní byly ponechány některé původní díly, ale už jde o pouhý model rakety nepoužitelný k plnění a zabezpečení úkolů obrany a bezpečnosti státu. V případě opačného závěru zvoleného soudy nižších stupňů by pak mohly být jako vojenský materiál označeny všechny repliky a modely, u nichž byly při výrobě použity některé díly původních zbraní. Odvolací soud uvedl ve svém rozsudku, že zmíněné součásti mají nadále charakter vojenského materiálu, neboť inkriminovaný materiál vykazuje specifickou zvláštní konstrukci, jíž je předurčen pro účely obrany a bezpečnosti státu a pro tyto účely byl speciálně vyvíjen a vyráběn. Tento závěr však podle obviněného nemá oporu v provedeném dokazování a je navíc v rozporu se závěry znalců. Podle názoru odvolacího soudu tak postačí, že věc byla v době vzniku určena pro obranu a bezpečnost státu, neboť byla pro tyto účely speciálně vyvíjena a vyráběna. Dovolatel však poukázal na právní úpravu, z níž dovodil, že předpokládá i možnost ztráty charakteru vojenského materiálu, a uvedl příklad, kdy vozidlo nese raketu, ale ta není provozuschopná, pak není vojenským materiálem (jak má vyplývat z analogického výkladu položky SVM 6 přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb.). K tomu, aby věc byla vojenským materiálem, musela by podle obviněného být speciálně určena pro vojenské použití v současnosti, nestačí takové její určení

v minulosti. Obviněný zdůraznil, že soudy nižších stupňů měly zkoumat nikoliv původní vlastnosti materiálu, ale vlastnosti v okamžiku uskutečnění obchodu. V daném případě totiž obviněnému již byly prodány výrobky, které zcela ztratily původní charakter vojenského materiálu a pro použití ozbrojenými silami byly zcela nepoužitelnými. Nešlo o rakety, ale o kovový šrot, který obviněný upravil do podoby předmětných modelů raket.

12. Dovolatel dále připomněl, že Nejvyšší soud v usnesení ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. [5 Tdo 1266/2014](#), konstatoval, že ke zjištění charakteru předmětu v trestním řízení pro zločin provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence považuje za vhodné a nutné opatřit odborné vyjádření nebo znalecký posudek. V tomto trestním řízení opatřil oba znalecké posudky sám obviněný, oba vyzněly zcela v jeho prospěch, přesto se soudy nižších stupňů neřídily jejich závěry, ač podle obviněného šlo o odbornou otázku, zda je věc vojenským materiálem podřaditelným pod některou ze skupin vojenského materiálu daného zákonem a prováděcí vyhláškou.

13. Obviněný dále zdůraznil, že znehodnocené modely raket slouží jako muzejní a statický exponát. Rovněž země dovozu (Spojené státy americké) nepovažovala předmětné modely za vojenský materiál a povolila jejich dovoz bez jakékoliv vojenské licence.

14. Napadený rozsudek je tak podle dovolatele postaven na nesprávném právním závěru, který rovněž odporuje znění komentáře k § 265 tr. zákoníku, neboť věc ztratila své původní vlastnosti, pro které byla považována za vojenský materiál.

15. Dále dovolatel namítal chybné posouzení subjektivní stránky trestného činu. Poznamenal, že odvolací soud shledal u obviněného přímý úmysl, tedy že obviněný věděl, že jde o vojenský materiál. Přitom obviněný neměl žádný důvod zpochybňovat správnost vyjádření Vojenského technického ústavu, s. p., odštěpného závodu S., který jako prodejce předmětných věcí (kovového šrotu) konstatoval, že nejde o vojenský materiál. Připomněl, že VTÚ patří po stránce odborné mezi nejvyšší odborné autority na vojenský materiál. Odvolací soud založil svůj závěr o zavinění obviněného pouze na argumentaci, že obchodní společnost Č., jejímž jediným společníkem a jednatelem byl obviněný, byla v minulosti za obdobné jednání sankcionována ve správním řízení. K tomu obviněný uvedl, že již s odstupem času nelze přihlížet k takovému postižení za přestupek, navíc za bagatelní jednání byla obchodní společnosti uložena pokuta ve výši 2 000 Kč, ač horní hranice sazby činila až několik milionů korun.

16. Obviněný poukázal i na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. [5 Tdo 848/2010](#), protože i on ve své věci se spoléhal na informaci, kterou dostal od specializovaného státního podniku, navíc státem výslovně atestovaného na znehodnocování zbraní, střeliva a munice, a kterou považoval za pravdivou, o její pravdivosti neměl důvod pochybovat, neboť šlo o znehodnocené modely raket. Obviněnému bylo zřejmé, že tyto modely s ohledem na svou velikost neuniknou pozornosti celních orgánů a budou je pečlivě zkoumat. Oprávněně však spoléhal na informace VTÚ, že již nejde o vojenský materiál a že celní řízení proběhne bez jakýchkoliv problémů. Odvolací soud neuvedl, jak měl obviněný postupovat, jak se měl dozvědět, že byl (podle názoru odvolacího soudu) VTÚ uveden v omyl, co se týče charakteru prodávaných předmětů. Pak by z jeho strany šlo o právní omyl podle § 19 odst. 1 tr. zákoníku. Dovolatel vyjádřil své přesvědčení, že tuto otázku soudy posoudily chybně a v rozporu se zjištěnými skutečnostmi. Odvolací soud vůbec nereagoval na obviněným předložené judikáty v odvolacím řízení, nijak se s nimi nevypořádal, i proto obviněný považuje odůvodnění jeho rozhodnutí za nedostatečné.

17. Dovolatel dále vytkl odvolacímu soudu, že rozhodl o zabrání věcí, ačkoliv pro toto rozhodnutí neměl věcné a procesní předpoklady. Podotkl, že zabrání věci je ochranným opatřením a dané věci byly ve vlastnictví obchodní společnosti Č., která však nebyla do řízení přibrána jako zúčastněná

osoba. Obchodní společnost Č. je právnickou osobou, jejímž jediným společníkem a jednatelem je sám obviněný, nelze jej však považovat za osobu totožnou s obchodní společností. Pro obchodní společnost Č. bylo rozhodnutí o zabrání věci překvapující, v řízení tato obchodní společnost dosud nevystupovala, nemohla uplatnit svá práva, státní zástupce nenavrholo uložení tohoto ochranného opatření a odvolací soud o něm rozhodl překvapivě ze své vůle.

18. Dovolatel připomněl, že nešlo o věci, které byly ve vlastnictví obviněného, o nichž pak může soud rozhodnout bez návrhu státního zástupce (k tomu odkázal na § 230 odst. 1 tr. ř.), ale zabrání věci ve vlastnictví třetí osoby může soud uložit pouze na základě návrhu státního zástupce (§ 239 odst. 1 tr. ř.) a vlastník věci musí být předem upozorněn, že hrozí zásah do jeho majetkové sféry, což v projednávané věci nebylo splněno. V tomto spatřil obviněný zásadní vadu dosavadního trestního řízení a napadeného rozsudku.

19. Dále obviněný poukázal na zcela nedostatečné odůvodnění uložení tohoto ochranného opatření, přičemž není ani technicky možné, aby v důsledku přechovávání modelů raket hrozilo nebezpečí spáchání zločinu. Odvolací soud se vůbec nezabýval ani principem přiměřenosti ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 11. 2019, sp. zn. [II. ÚS 807/19](#). Odvolací soud se rovněž nijak nevyjádřil k principu subsidiarity trestní represe, kterému obviněný ve svém dovolání věnoval značnou pozornost a odkazoval přitom na bohatou judikaturu.

20. Závěrem proto obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí odvolacího soudu, stejně tak rozsudek soudu prvního stupně, a aby věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Dovolání obchodní společnosti Č.

21. Podání označené jako dovolání učinila s odkazem na důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. j) tr. ř. proti výroku rozsudku odvolacího soudu o zabrání věci také obchodní společnost Č.

22. Obchodní společnost Č. nejprve uvedla, že se zabrané movité věci pokusila vyvézt do Spojených států amerických. Specializovaný státní podnik ji výslovně ujistil, že nejde o vojenský materiál, a dovolatelka tak neměla důvod nedůvěřovat tomuto ujištění. Připomněla, že nebyla obviněna pro pokus o vývoz daných movitých věcí ani proti ní nebylo zahájeno přestupkové řízení. Orgány činné v trestním řízení stíhaly za tento skutek pouze obviněného, jediného společníka a jednatele obchodní společnosti Č. Státní zástupce po celou dobu trestního řízení nenavrholo zabrání věci, pouze navrhoval trest propadnutí majetku. Až odvolací soud zabral zmíněné movité věci s odůvodněním, že obviněnému nelze uložit trest propadnutí věci, neboť věci nejsou v jeho vlastnictví. Dovolatelka zdůraznila, že po celou dobu trestního řízení s ní žádný z orgánů činných v trestním řízení nejednal a nebylo jí přiznáno postavení zúčastněné osoby. Přitom odvolací soud odůvodnil zabrání věci pouze tím, že šlo o vojenský materiál, z něhož lze sestavit jeden kus protiletadlové řízené střely typu 2K12, část raketového kompletu S200 Vega, část raketového kompletu S75 Volchov, raketový motor II. stupně raketového kompletu S75 Volchov, část rakety S200 Vega, a hrozí tak nebezpečí, že tyto věci budou sloužit ke spáchání zločinu.

23. Dovolatelka také vyjádřila své přesvědčení, že pro zabrání věcí nebyly splněny ani procesní a ani hmotněprávní předpoklady. Předně se dovolatelka neúčastnila trestního řízení a nemohla v něm hájit svá majetková práva, navíc zabírané věci dále nemohly sloužit ke spáchání zločinu. Odůvodnění rozsudku odvolacího soudu je podle dovolatelky naprosto nedostatečné, jeho rozhodnutí je založeno na skutkových závěrech, které jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy. Odvolací soud na jedné straně uvedl, že obviněný není vlastníkem předmětných věcí, na druhé straně pak dále argumentoval tím, že věci nelze ponechat v držení obviněného. Přehlédl také fakt, že obviněný nesplnil podmínku bezúhonnosti, a zanikla mu tak funkce statutárního orgánu obchodní společnosti

Č. Dále dovolatelka rozvedla, proč nelze s modely raket ohrozit bezpečnost státu. Také jí nebyl doručen rozsudek odvolacího soudu, ačkoliv jím byly zabírány věci z jejího majetku. Bylo rozhodnuto o zabrání věcí, ač to státní zástupce nenavrhoval, čímž podle dovolatelky došlo k porušení § 239 odst. 1 tr. ř. De facto tak v posuzované věci zabrání věcí nahradilo sankční funkci trestu, přičemž ochranné opatření by mělo plnit funkci ochrannou, která ovšem zde není potřebná, jak bylo vysvětleno výše.

24. Z uvedených důvodů dovolatelka navrhla zrušit jako nezákonný rozsudek odvolacího soudu ve výroku o zabrání věcí.

III.

Vyjádření k dovoláním

25. K oběma dovoláním se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. K dovolání obviněného po rekapitulaci jeho dovolacích námitek státní zástupce uvedl, že je považuje za pouhé opakování dosavadní obhajoby obviněného, s níž se oba soudy nižších stupňů podrobně vypořádaly, a takové námítka jsou zjevně neopodstatněné. Část dovolacích námitek je procesního charakteru, směřuje proti provádění a hodnocení důkazů a k revizi skutkových zjištění, přezkoumání těchto otázek není úkolem Nejvyššího soudu v řízení o dovolání a takové námítka není možno podřadit pod uplatněné dovolací důvody. Zároveň v posuzované věci nejde o tzv. extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními na jedné straně a provedenými důkazy na druhé straně. Státní zástupce odkázal na odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů a vyslovil souhlas s jejich závěry. Naopak námítka obviněného neshledal v žádném směru opodstatněnými a podrobně se k nim vyjádřil. Co se týče dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. j) tr. ř., pak podle státního zástupce vzhledem k § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. není obviněný osobou oprávněnou podat dovolání ohledně výroku o zabrání věci v rozsudku odvolacího soudu. Obviněný je oprávněn podat dovolání jen proti té části rozhodnutí (výroku), jež se ho bezprostředně týká. S ohledem na výše uvedené tak státní zástupce považoval podané dovolání za zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. a navrhl, aby je Nejvyšší soud odmítl.

26. K podanému dovolání obchodní společnosti Č. státní zástupce konstatoval, že uvedená obchodní společnost jako osoba zúčastněná ve smyslu § 42 tr. ř. není osobou oprávněnou k podání dovolání, neboť podle § 265d odst. 1 tr. ř. je osobou oprávněnou podat dovolání pouze obviněný a nejvyšší státní zástupce. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud toto dovolání odmítl jako podané osobou neoprávněnou podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř.

IV.

Posouzení přípustnosti dovolání

27. Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání obou dovolatelů.

28. V případě obviněného byly splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení, a Nejvyšší soud tak mohl posoudit otázku povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označeným dovolacím důvodům. To ovšem neplatí pro námítka vznesené obviněným a podřazené pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. j) tr. ř., kterými napadal výrok o zabrání věcí jako ochranném opatření, protože tento výrok učiněný odvolacím soudem se bezprostředně nedotkl obviněného. Podle odůvodnění rozsudku odvolacího soudu (nikoli však i podle výroku) bylo totiž toto ochranné opatření uloženo zúčastněné osobě - obchodní společnosti Č. (aniž by jí ovšem bylo toto postavení přiznáno - k tomu viz dále). V uvedeném ohledu jsou námítka obviněného proti výroku o zabrání věci nepřipustné (to samo o sobě ovšem nemohlo být důvodem odmítnutí jeho dovolání, neboť jiné jeho námítka byly uplatněny relevantně a dokonce jsou i důvodné, jak bude rozvedeno dále).

29. Pokud jde o dovolání obchodní společnosti Č. směřující proti zmíněnému výroku rozsudku odvolacího soudu o zabránění věci, nebylo možno je vůbec připustit a posoudit důvodnost v něm vznesených námitek, protože toto podání označené jako dovolání bylo učiněno osobou neoprávněnou k podání dovolání. Okruh osob oprávněných podat dovolání proti pravomocným rozhodnutím ve věci samé učiněných soudem druhého stupně je upraven v § 265d odst. 1 tr. ř. a zahrnuje jen obviněného a nejvyššího státního zástupce a s účinností od 1. 12. 2019 (po novelizaci provedené zákonem č. 315/2019 Sb.) také v označených věcech příslušný orgán Úřadu evropského veřejného žalobce, o němž tu ovšem nejde.

30. Obchodní společnost Č. neměla v tomto trestním řízení vedeném u Krajského soudu – pobočky v Pardubicích pod sp. zn. 62 T 2/2019 postavení obviněné osoby, dokonce proti ní ani nebylo zahájeno trestní stíhání. V daném trestním řízení ovšem byly zajištěny (zřejmě) její věci a podle odůvodnění rozsudku odvolacího soudu (aniž by k tomu ovšem bylo prováděno dokazování) měly být zabráněny její věci. S ohledem na tyto závěry je proto nutno na ni pohlížet v tomto řízení jako na osobu zúčastněnou podle § 42 odst. 1 tr. ř., byť jí orgány činné v tomto trestním řízení, a to zejména odvolací soud, odepřely uplatňovat její práva uvedená zejména v § 42 odst. 1 tr. ř. Mezi práva zúčastněné osoby podle § 42 odst. 1 tr. ř. *in fine* sice náleží též právo „podávat v případech tímto zákonem stanovených opravné prostředky“, jako např. odvolání podle § 246 odst. 1 písm. c) tr. ř., ovšem tím není založeno právo podat dovolání jako mimořádný opravný prostředek (§ 265d odst. 1 tr. ř. *a contrario*).

31. Nejvyšší soud (i přes celou řadu procesních a hmotně právních pochybení při utváření výroku o zabránění věci odvolacím soudem, která zúčastněná osoba – obchodní společnost Č. namítala ve svém podání označeném jako dovolání a která zjistil odvolací soud) z uvedených důvodů podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. odmítl dovolání obchodní společnosti Č. jako dovolání podané osobou neoprávněnou.

V.

Posouzení důvodnosti dovolání

a) K vlastním dovolacím námitkám obviněného

32. Nejvyšší soud se s ohledem na výše uvedené mohl zabývat toliko důvodností dovolacích námitek uplatněných obviněným D. H.

33. Obviněný brojil proti svému odsouzení soudy nižších stupňů především uplatněním tří okruhů námitek (zčásti vzájemně provázaných), které lze podřadit pod uplatněný dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ve spojitosti s § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Předně tvrdil, že věci, které měly být vyvezeny do zahraničí, již ztratily charakter vojenského materiálu ve smyslu § 5 ZZOVM, protože byly předtím řádně státní institucí k tomu povolány znehodnoceny (delaborovány), neměly tak již specifické vlastnosti, aby mohly být užity k vojenským účelům. Druhý okruh námitek směřoval proti chybnému posouzení zavinění jako znaku subjektivní stránky skutkové podstaty daného trestného činu, protože obviněný neměl v úmyslu obchodovat s vojenským materiálem a ze všech okolností případu ani nemohl tušit, že jde o vojenský materiál, resp. že ho soudy budou považovat za vojenský materiál. Nakonec namítal chybějící společenskou škodlivost vlastního jednání a chybné použití zásady subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku.

34. Nejprve je namístě upozornit, že Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích původně svým usnesením ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 62 T 2/2019, zastavil trestní stíhání obviněného, neboť jednak dospěl k závěru, že delaborované předměty již nelze využít k vojenským účelům, jednak neshledal na straně obviněného úmysl obchodovat s vojenským materiálem. Ke stížnosti státního zástupce však bylo toto usnesení o zastavení trestního stíhání zrušeno Vrchním soudem v Praze a věc byla se závazným právním názorem vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a

rozhodnutí. Poté již soudy nižších stupňů rozhodly shora popsaným způsobem. Jinými slovy původně dal soud prvního stupně obviněnému v jeho obraně za pravdu, v důsledku vázanosti právním názorem nadřízeného soudu však změnil své stanovisko a odsoudil obviněného za žalovaný skutek. Obviněný proto polemizoval především s názorem odvolacího soudu. Nejvyšší soud přitom již nyní může uvést, že s obviněným v podstatných bodech jeho obhajoby v zásadě souhlasí, naopak postoj odvolacího soudu považuje za nesprávný, jak bude vyloženo níže.

35. Nejvyšší soud má za to, že dovolací námitky obviněného jsou opodstatněné a odsuzující rozhodnutí soudů nižších stupňů neshledal jako přesvědčivé, ale naopak jako vnitřně rozporné a odporující provedenému dokazování. Kromě toho je třeba dát za pravdu i dalším námitkám obviněného, jakož i zúčastněné osoby, byť ty by, nebýt dalších opodstatněných výhrad naplňujících dovolací důvody, nemohly samy o sobě být důvodem pro kasační zásah Nejvyššího soudu, jak bylo vyloženo shora.

36. Trestný čin provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle ustanovení § 265 odst. 1 tr. zákoníku spáchá ten, kdo bez povolení nebo licence provede zahraniční obchod s vojenským materiálem.

K pojmu „vojenský materiál“ (k objektivní stránce skutkové podstaty)

37. Předně je třeba uvést, že odsouzení obviněného soudy nižších stupňů stálo na tom názoru, že věci, jež obviněný chtěl vyvézt do zahraničí, jsou vojenským materiálem podle § 5 ZZOVM a položky SVMe 4 písm. a) přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb. Dále už ovšem není zcela jasné, jaký je přesně závěr soudů nižších stupňů, jakým pojmem v uvedené položce je možno označit věci vyvážené obviněným, resp. obchodní společností Č., do zahraničí. Na jedné straně bylo zřejmé, že původně šlo skutečně o rakety a součásti raketových kompletů OSA, S200 Vega, S75 Volchov a 2K12, které byly vyřazeny z vojskové výzbroje a byla provedena jejich delaborace (tedy jejich znehodnocení) státem aprobovanou institucí, a sice Vojenským technickým ústavem, s. p., odštěpným závodem S. (označovaným zkratkou VTÚVM, tedy Vojenský technický ústav výzbroje a munice), řádným postupem předpokládaným právními normami (v tomto směru k tomu sice nebylo prováděno nijak rozsáhlé dokazování, ale nebylo to ani veřejnou žalobou ani soudy nižších stupňů nijak zpochybněno). Takto delaborované součásti vojenských raket a raketových systémů zakoupila obchodní společnost Č., tedy soukromý subjekt, který by jinak nebyl oprávněn obchodovat se skutečnými raketami či raketovými komplexy a který tyto delaborované rakety a části raketových kompletů částečně doplnil o jím vytvořené makety chybějících prvků, aby je následně prodal obchodní společností usídleným ve Spojených státech amerických (dále též ve zkratce jako „USA“), kam je též chtěl vyvézt. O povahu tohoto zboží se pak dále vedl spor, závěry státního zástupce a následně soudů nižších stupňů v tomto směru nejsou ani shodné a ani jednoznačné, zjevně tedy nejde pro ně o otázku jednoduchou, přesto k tomu samy iniciativně neprováděly prakticky žádné dokazování, jediné důkazy k povaze věci přinesl obviněný, v jehož prospěch též tyto důkazy vyznívaly, avšak soudy nižších stupňů je bez náležitého a smysluplného odůvodnění odmítly. Soud prvního stupně (po zrušení jeho usnesení o zastavení trestního stíhání Vrchním soudem v Praze, tj. po změně vlastního názoru na povahu věci) konstatoval, že předměty z důvodu jejich delaborace nepovažuje „za zbraně ani za bojové prostředky“, přesto si podle něj ponechaly „vlastnosti vojenského materiálu“ ve smyslu § 5 ZZOVM, protože jejich delaborací nedošlo k jejich likvidaci, ale jen k tomu, že je nadále nebylo možno užít jako „zbraň či bojový prostředek“, nadále je proto možno považovat je za „simulátory“, tedy vybavení, které napodobuje vlastnosti kterékoliv z uvedených složek citovaných v § 5 ZZOVM. Zároveň podle soudu prvního stupně není vyloučeno ani použití prodávaného zboží jakožto „náhradních dílů“, byť přitom neměl tento soud pochybnosti o tom, že to nebylo cílem jednání obviněného. Zajištěný materiál tak pokládal za „vojenský materiál v širším slova smyslu“. S těmito závěry do značné míry souhlasil i odvolací soud, který konstatoval, že inkriminovaný materiál vykazuje specifickou, zvláštní konstrukci, již je předurčen pro účely obrany a

bezpečnosti státu a pro tyto účely byl také speciálně vyvíjen a vyráběn. Dále odvolací soud uvedl, že charakter vojenského materiálu si zachovávají nejen rakety a raketové střely, ale i příslušné vybavení a příslušenství a součásti speciálně pro ně určené, bez ohledu na provedenou delaboraci, neboť některé součásti nepozbyly ani provedenou delaborací zcela své funkce a účinnosti, jako např. aktivní pyropatrona DP44 protiletadlové řízené střely typu 2K12, některé jsou aktuálně též používány ve výzbroji Armády České republiky.

38. Zjednodušeně tak lze uvést, že soud prvního stupně sice nepovažoval věci prodávané obchodní společností Č. do zahraničí za zbraně či bojové prostředky, tedy ani za rakety nebo raketové střely, ale za simulátory raket či raketových systémů, případně za náhradní díly (ovšem zde z odůvodnění jeho rozsudku není zcela jasné, zda to bylo kryto též úmyslným zaviněním obviněného, pokud soud prvního stupně vzápětí dodával, že to nebylo „cílem“ obviněného). Naproti tomu odvolací soud se klonil (byť vůbec ne jednoznačně) spíše k tomu, že i přes delaboraci (která navíc zřejmě podle jeho názoru nebyla provedena řádně) si prodávané věci zachovaly nejen status vojenského materiálu, ale též raket, raketových střel a příslušného vybavení a příslušenství a součástí speciálně určených pro ně, což bez dalšího rozboru vyznačil tučně v názvu položky SVMe 4 přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb. (s tím, že jde o výklad zákona, což přísluší soudům, výklad znalců jej proto nezajímá a nemá relevanci).

39. Soudy nižších stupňů správně vycházely z toho, že je třeba interpretovat „vojenský materiál“ jako normativní znak skutkové podstaty zločinu provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle § 265 odst. 1 tr. zákoníku v intencích mimotrestní úpravy obsažené v § 5 ZZOVM. Proto je namístě připomenout znění relevantních ustanovení právních předpisů, jejichž užití přicházelo v úvahu a které soudy nižších stupňů sice správně určily, avšak nesprávně interpretovaly.

40. Podle § 5 odst. 1 ZZOVM „vojenským materiálem pro účely tohoto zákona jsou a) výrobky, jejich součásti a náhradní díly, které jsou vzhledem ke svým charakteristickým technicko-konstrukčním vlastnostem posuzovány jako zkonstruované nebo přizpůsobené pro použití v ozbrojených silách nebo bezpečnostních sborech, nebo jsou hromadně v těchto složkách užívány k zabezpečení úkolů obrany a bezpečnosti státu; b) stroje, zařízení, investiční celky, technologie, programové vybavení, technická dokumentace nebo návody vyrobené, upravené, vybavené, zkonstruované nebo přizpůsobené pro vojenské použití, zejména pro vývoj, výrobu, kontrolu a zkoušení dalších výrobků, jejich součástí a náhradních dílů uvedených v písmenu a)“. Podle § 5 odst. 2 ZZOVM „vojenským materiálem se pro účely tohoto zákona rozumí i služby poskytované v souvislosti s vojenským materiálem uvedeným v odstavci 1, zejména provádění oprav, úprav, jakož i poskytování informací, vysílání a přijímání odborníků za účelem výzkumu, vývoje, konstrukce, výroby, úprav, oprav, údržby, použití a ovládání vojenského materiálu“. Podle § 5 odst. 3 ZZOVM „seznam vojenského materiálu podle předcházejících odstavců stanoví prováděcí předpis na základě Společného seznamu vojenského materiálu Evropské unie“.

41. Tímto prováděcím předpisem je již opakovaně zmiňovaná vyhláška č. 210/2012 Sb., která v příloze 1 pod položkou SVMe 4 [s názvem Pumy (letecké), torpéda, rakety, raketové střely, další výbušná zařízení a nálože a příslušné vybavení a příslušenství a součásti speciálně pro ně určené] pod písm. a) zařadila do seznamu vojenského materiálu též „letecké pumy, torpéda, granáty, dýmovnice, rakety, miny, raketové střely, hlubinné nálože, demoliční nálože, demoliční zařízení, demoliční soupravy, pyrotechnické zařízení, náboje a simulátory (tj. vybavení, které napodobuje vlastnosti kterékoli z těchto položek), speciálně určené pro vojenské použití“. Podle poznámky 1 k této položce bod SVMe 4 písm. a) zahrnuje pod variantou b) trysky řízených střel a přední části návratových modulů.

42. Použití a s ním spojený výklad ustanovení nejen trestních, ale i mimotrestních předpisů skutečně,

jak naznačoval odvolací soud, ve smyslu principu *iura novit curia* (soud zná právo) náleží soudům, popřípadě předtím dalším orgánům činným v trestním řízení (policejnímu orgánu a státnímu zástupci). Soudy tak musejí znát právo a rozhodnout, v jakých případech užít jakou právní normu, potřeba interpretace právních norem vyplývá ze skutečnosti, že jejich jazykové vyjádření není totožné s vlastní právní normou, a úkolem soudu tak není jen vyhledat právní normu, ale též ji vyložit, aby mohla být správně aplikována na konkrétní posuzovaný případ. Výklad právní normy je součástí procesu aplikace práva. To ovšem neznamená, že takový výklad může být svévolný, nezohledňující pravý stav věcí, zcela odtržený od skutkového stavu. Nelze zaměňovat samotný výklad určité právní normy, či jejího určitého znaku, za náležitou subsumpci správných skutkových zjištění pod právní normu. Předpokladem této subsumpce jsou náležitá skutková zjištění, která rozhodně nelze pominout. Zvláště obtížné může být podřazení určité skutkové okolnosti pod specifický normativní znak, který je ryze technického charakteru a má svůj osobitý význam. V daném případě šlo o normativní znak „vojenský materiál“, který soudy nižších stupňů správně interpretovaly ve smyslu § 5 ZZOVM a prováděcí vyhlášky č. 210/2012 Sb. a její přílohy 1, tedy za užití prováděcího podzákoného předpisu ryze technického rázu, v němž jsou uvedeny různé položky s označením věcí užívaných v ozbrojených silách nebo bezpečnostních sborech k zabezpečení úkolů obrany a bezpečnosti státu. Jde o položky používající odbornou vojenskou terminologii, které mají svůj specifický obsah. Zde již zpravidla nemůže v těchto podrobnostech postačovat volná soudcovská úvaha, co ten který pojem znamená, ale je třeba využít osob s odbornou znalostí, kterou nedisponuje soudce. Jak uváděla již starší odborná literatura, u soudce lze předpokládat jen takové vědomosti, které náležejí ke všeobecnému vzdělání anebo k povolání soudcovskému, „co nadto jest, náleží k působnosti znalců, a to i tehda, když by soudce v určitém případě, kupř. za příčinou zvláštního svého studia soukromého nebo za příčinou zaměstnání ze záliby provozovaného, potřebné vědomosti odborné sám měl; rozhoduje zajisté objektivní povaha dotčených skutečností nebo úsudků, a nikoliv nahodilá osobní znalost soudcova“ (viz STORCH, F. Řízení trestní rakouské. Díl II. Dílu druhého částka prvá. Praha: Nákladem Právnické jednoty v Praze, 1896, s. 90).

43. Nejvyšší soud se již v minulosti k této otázce vyjadřoval v usnesení ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. [5 Tdo 1266/2014](#), na které správně upozorňoval obviněný v rámci své obhajoby (podobně předtím i v usnesení ze dne 26. 11. 2008, sp. zn. [5 Tdo 598/2008](#)). Tuto ustálenou judikaturu však soudy nižších stupňů do značné míry pominuly a důsledně se neřídily závěry v ní obsaženými. Nejvyšší soud nemá důvod odchylovat se od svého dříve vysloveného závěru ani v této věci. Proto může nyní jen zopakovat závěry tam uvedené. Ke zjištění charakteru předmětu v trestním řízení pro zločin provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem se považuje za nanejvýš vhodné a nutné opatřit odborné vyjádření nebo znalecký posudek. To platí zvláště v případech, kdy charakter věci jako vojenského materiálu je předmětem sporu, kdy se obviněný brání tím, že nešlo o vojenský materiál, a kdy charakter věci není z laického pohledu (tedy bez potřebné odborné znalosti) na první pohled zřejmý.

44. Soudy nižších stupňů v tomto trestním řízení opřely své závěry, že předmětné zboží je vojenským materiálem, pouze o vyjádření Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, resp. o sdělení Licenční správy MPO, tento útvar však rozhodoval pouze na základě spisového materiálu (listinných a věcných důkazů v podobě fotografií), aniž by provedl prohlídku věci na místě a více se zajímal o danou záležitost. Orgány činné v trestním řízení jinak nezajistily odborné zkoumání předmětných věcí, neopatřily znalecký posudek, který by po prozkoumání zajištěných věcí zodpověděl odborné otázky ohledně charakteru těchto věcí, jejich schopnosti sloužit jako některá z uvedených položek SVMe4 přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb., ale spokojily se pouze se shora uvedeným (stručným) vyjádřením Licenční správy MPO, ač k této otázce směřovala hlavní argumentace obhajoby obviněného. Při této nečinnosti státního zástupce jako veřejného žalobce, který by měl svá tvrzení, že jde o uvedenou konkrétní položku splňující parametry vojenského materiálu, též prokázat způsobitelnými důkazními prostředky, soudy nižších stupňů (ač prokazovat tvrzení státního zástupce

zásadně není jejich úkolem) samy nedoplnily dokazování v naznačeném směru (ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. *in fine*). Navíc prakticky pominuly a téměř nijak nehodnotily důkazy opatřené k tomu obviněným, který sám předložil k této otázce znalecké posudky, jež byly sice v řízení před soudy nižších stupňů provedeny, avšak následně nebyly nijak hodnoceny. V konečném důsledku tedy byly pominuty při utváření skutkových závěrů soudů nižších stupňů, které je pouze ve svých rozhodnutích konstatovaly, avšak závěry z nich vyplývajícími se nezabývaly a srozumitelně nevysvětlily, proč z nich nevycházely. Odvolací soud toliko zcela nepatřičně uzavřel, že posouzení, zda jde o vojenský materiál, je otázkou právní, jejíž zodpovězení náleží soudu, nikoliv znalci, a proto se nemusí zabývat znaleckými posudky. Taková úvaha odvolacího soudu sice vychází ze správné premisy, že k výkladu práva je povolán soud, ovšem subsumpce pod určitý zákonný znak předpokládá správný skutkový závěr o charakteru předmětu obchodu, jak bylo vysvětleno (i s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu) shora. Jako nesprávný a zjednodušený se jeví takový závěr odvolacího soudu zvláště v případě, že sám odvolací soud podřazoval věci, s nimiž obviněný obchodoval, pod jiné prvky (pojmy) shora zmíněné prováděcí vyhlášky č. 210/2012 Sb., než jak to činil soud prvního stupně, ač této změně neodpovídaly ani důkazy vyplývající z důkazních prostředků před ním provedených.

45. Obviněný k tomu v odvolacím řízení předložil další znalecký posudek z oboru střelivo, výbušniny a balistika od znalce doc. Ing. A. S., který dospěl ke shodným závěrům, jaké obsahoval i předchozí obviněným předložený znalecký posudek vyhotovený znalcem doc. Ing. J. Ch. (který byl pro účely odvolacího řízení doplněn dodatkem). Před odvolacím soudem byl k vypracovanému znaleckému posudku vyslechnut znalec doc. Ing. A. S. Znalecké posudky dospěly k jednoznačným závěrům (učiněným na podkladě odborných znalostí znalců a též na základě osobní prohlídky věcí na místě), že předmětné věci jsou modely raket mající povahu muzejních exponátů, jsou vyrobeny z nefunkčních znehodnocených originálních dílů, některé díly byly vytvořeny jako tvarově více méně odpovídající repliky z prostého plechu (tedy i z neodpovídajícího materiálu). K tomu, aby zajištěné věci byly uvedeny do bojeschopného stavu, bylo by potřeba užít takových technických operací, které by se rovnaly výrobě nového výrobku.

46. Odvolací soud se v podstatě omezil na pouhou citaci znaleckých posudků, aniž by je následně hodnotil samostatně i v souhrnu, jak mu ukládá ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Na uvedené závěry z posudků či z výslechu znalců soudy nijak nereagovaly a z jejich rozhodnutí nelze vyrozumět, jaké z nich vyvodily skutkové a právní závěry. Přitom znalecké posudky byly vyhotoveny osobami profesně oprávněnými vyjadřovat se odborně k dotčené problematice, přesto soudy nižších stupňů nevedly, proč případně neuvěřily těmto závěrům (samotné odůvodnění ve smyslu toho, že jde o posouzení právní otázky, není ze shora uvedených důvodů dostačující a správné), resp. jaké jiné důkazy jejich závěry přesvědčivě vyvrátily. Pokud by to mělo být pouze vyjádření vyhotovené Ministerstvem průmyslu a obchodu, jež by mělo zpochybňovat závěry znalců, je nutno poznamenat, že znalecké posudky jsou vyhotoveny daleko podrobněji a detailněji s tím, že znalci přímo zkoumali předmětné věci (např. provedli porovnání váhy skutečných raket s díly vyváženými obchodní společností Č., zkoumali delaborační značky, dodatečně vyrobené neoriginální díly, zabývali se možnostmi jejich uvedení do původního stavu).

47. Nejvyšší soud je přesvědčen, že odvolací soud (ale *de facto* ani soud prvního stupně) v tomto směru nedostal své povinnosti řádně odůvodnit své rozhodnutí jako součást práva na spravedlivý proces. Odvolací soud nedostal své přezkumné povinnosti náležitě reagovat na všechny výhrady uplatněné v řádném opravném prostředku a vyčerpávajícím způsobem se s nimi vypořádat.

48. Jak již bylo zdůrazněno, pro trestní odpovědnost obviněného bylo v posuzované věci klíčové zjištění charakteru předmětu, s nímž měl obviněný za právnickou osobu (obchodní společnost Č.) v postavení statutárního orgánu, tedy odpovědné osoby, provést obchod spočívající v uzavření smlouvy o prodeji předmětných věcí.

49. V daném případě by jistě nebylo třeba složitěho dokazování charakteru vyvážených věcí, pokud by šlo skutečně o rozložené, ale jinak funkční rakety, raketové střely či součásti raketového kompletu, jak naznačoval odvolací soud. Ten ovšem zcela nedůvodně přehlížel dosavadním dokazováním vcelku dostatečně prokázané skutečnosti, že zajištěné součásti raket a raketových kompletů byly delaborovány (delaborací se obvykle rozumí řada operací vedoucích ke zničení munice) k tomu státem pověřeným VTÚ. Z dosavadních výsledků dokazování, jimž však doposud nebyla věnována náležitá pozornost, celkem jednoznačně vyplývá, že zajištěné věci prodávané obchodní společností Č. do zahraničí bylo sice možno složit do celků vizuálně odpovídajících raketám, protiletadlovým střelám či jejich částem, ovšem tyto repliky neměly jejich funkčnost, nemohly ani vzlétnout a ani zničit případný cíl bojovou hlavicí. Odvolací soud i přes provedenou delaboraci a přes závěry dvou znaleckých posudků však sverpě trval na tom, že šlo o rakety, raketové střely a příslušné vybavení a příslušenství. Takové závěry jsou skutečně ve zjevném rozporu s důkazy vyplývajícími z provedených důkazních prostředků, navíc je při utvoření těchto přinejmenším unáhlených závěrů patrné, že se odvolací soud nezabýval určením zajištěných věcí, které podle všech dosud dostupných informací již nemohly sloužit svému původnímu účelu. Posouzení, zda věc i po znehodnocení provedeném státní institucí v mezích zákona (delaborací) a postupem stanoveným právními předpisy má vlastnosti pro použití v ozbrojených silách nebo bezpečnostních sborech, případně stále je schopna být užita k zabezpečení úkolů obrany a bezpečnosti státu, resp. je stále speciálně určena pro vojenské užití, nepochybně vyžaduje odborné znalosti a nelze ji vyřešit volnou úvahou, jako to učinil odvolací soud, resp. před ním i soud prvního stupně a státní zástupce.

50. Podobně se ovšem jako přinejmenším předčasné, spíše však nesprávné, s ohledem na obsah doposud opatřených důkazů jeví závěry soudu prvního stupně, který označil zajištěné věci nikoli za rakety, raketové střely, jejich součásti či příslušenství, jako to učinil odvolací soud, ale za jejich „simulátory“. Nejvyšší soud za doposud zjištěného skutkového stavu nesouhlasí s takovými úvahami soudu prvního stupně, které jej vedly k označení zajištěných věcí jako vojenského materiálu, a sice simulátorů, tedy vybavení, které napodobuje vlastnosti kterékoli z položek SVM 4 písm. a) přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb. (letecké pumy, torpéda, granáty, dýmovnice, rakety, miny, raketové střely, hlubinné nálože, demoliční nálože, demoliční zařízení, demoliční soupravy, pyrotechnické zařízení, náboje), jak zní definice simulátoru uvedená ve zmíněné vyhlášce. Dokazováním však bylo zjištěno, jak bylo již shora naznačeno, že předmětné věci by nebyly schopny samy o sobě nasimulovat činnost rakety a nemohly by být použity k boji, výcviku či simulaci bojové situace, nemohly vzlétnout, resp. být vystřeleny, byly totiž zbaveny paliva a motory nebyly funkční, nemohl se tak simulovat ani jejich let, jeho trajektorie, dálkový či výškový dosah, navádění na cíl atd., nemohla být simulována ani účinnost bojových hlavic, které byly odborně delaborovány. Na tomto místě je potřeba připomenout rozdíl v obecném významu slov „simulátor“ a „maketa“, za kterou byly předmětné věci označeny. Maketou se rozumí model nebo prostorový návrh v přesném poměru k předpokládanému skutečnému stavu, zatímco simulátor je zařízení napodobující děj nebo chování nějakého stroje nebo systému, které nemůžeme nebo nechceme pozorovat přímo (viz PETRÁČKOVÁ, V., KRAUS, J. Akademický slovník cizích slov. 1. vydání. Praha: Academia, 1995, s. 474 a 692). Zajištěné předměty však rovněž zřejmě nemohly být podle dosavadních výsledků provedeného dokazování použity jako náhradní díly, jak to uváděl soud prvního stupně bez jakékoliv opory v důkazech a na základě vlastní úvahy. Šlo totiž o delaborované rakety a protiletadlové střely, které podle laické představy v zásadě nelze použít k bojovým či výcvikovým účelům opakovaně, nemají vlastně žádný návratový modul, který by při svém prvním použití nebyl zničen a bylo třeba jej udržovat a opravovat pro následná použití, naopak rakety a raketové střely jsou zařízení, která mají být při svém prvním použití zničena (něco jiného by to mohlo být u dalších součástí raketových kompletů, jako byly odpalovací rampy, naváděcí zařízení, nabíjecí zařízení, či řídicí kabina, což jsou též součásti např. raketového kompletu S-200 Vega). Není tak vůbec zřejmé, co soud prvního stupně mínil, vytýkal-li obviněnému, že součásti raket a protiletadlových střel by měly být použity na náhradní díly, které ze zajištěných věcí

tím mínil a zda vůbec byly tyto věci k tomu způsobilé.

51. Soudy nižších stupňů se tak náležitě nezabývaly povahou zajištěných věcí, přičemž posouzení, zda skutečně jde o vojenský materiál ve smyslu § 5 ZZOVM a položky SVMe 4 písm. a) přílohy 1 vyhlášky č. 210/2012 Sb., předpokládá náležitá skutková zjištění ohledně povahy a charakteru věcí, na jejichž základě je možno provést výsledné zhodnocení, zda jsou naplněny parametry některé z položek, které lze podřadit pod pojem „vojenský materiál“. V tomto směru je tak právní hodnocení, nakolik byl naplněn znak „vojenský materiál“, velmi úzce navázáno na náležité skutkové závěry o charakteru zkoumané věci, které s ohledem na svou specifičnost a potřebu odborných znalostí není možné nahradit volnou úvahou soudu, která (jako v tomto případě) může vést k mylným (popřípadě ničím nepodloženým a unáhleným) závěrům, že bylo obchodováno s vojenským materiálem. Přitom nelze pominout ani účel a zaměření věcí, jak vyplývá z textu samotného § 5 ZZOVM (viz výše). Z dosavadních výsledků dokazování je přitom zřejmé, že zajištěné věci měly dále sloužit jako fyzikální aerodynamické modely pro použití ve větrném tunelu, popřípadě měly sloužit pro výstavní a muzejní účely, a že nenávratně ztratily své vlastnosti raket, raketových a protiletadlových střel. Neměly a (podle obsahu ve své podstatě opomínutých důkazních prostředků) nemohly simulovat vlastnosti, o které již přišly delaborací, a to užití pro bojové či výcvikové účely. Pokud tyto závěry nebudou dalším dokazováním vyvráceny, není pak ani důvod dále omezovat obchodování s nimi jako s vojenským materiálem, protože nenávratně přišly o vlastnosti vojenského materiálu.

52. V tomto směru se nejeví jako správné ani úvahy soudů nižších stupňů, že obviněný (popřípadě obchodní společnost Č.) mohl volně obchodovat na území České republiky a Evropské unie se zajištěnými věcmi, které sice provedenou delaborací přestaly být zbraněmi či bojovými prostředky (a nemohl tak naplnit znaky trestných činů uvedených v § 279 a § 280 tr. zákoníku), přesto si podržely vlastnosti vojenského materiálu. Bylo by značně paradoxní, kdyby s nimi mohl obviněný volně nakládat a obchodovat na území České republiky a členských států Evropské unie, protože již nejde ani o zbraň, střelivo, resp. munici, není třeba k tomu ani žádného oprávnění, zbrojního průkazu či licence, avšak nemohl by s takovými věcmi obchodovat se subjekty z nečlenských států Evropské unie, protože si takové věci ponechaly vlastnosti vojenského materiálu ve smyslu § 5 ZZOVM. Tyto závěry se jeví jako značně absurdní.

53. K tomu je nutno připomenout, že rakety, ať již řízené či neřízené, jsou podle zákona o zbraních „municí“ - viz nyní znění bodu 1. písm. h) přílohy 2 k ZoZ („neřízené rakety a řízené raketové střely - rakety a jejich komponenty, protitankové řízené střely, letecké řízené i neřízené střely, protiletadlové střely, raketové náboje“), ve znění účinném v době jednání obviněného šlo o munici jako druh střeliva ve smyslu bodu 4. části druhé přílohy k ZoZ ve znění účinném do 31. 7. 2017 (šlo o „souhrnné označení pro ... řízené a neřízené rakety,“, za munici se považovaly též „též její hlavní části, kterými jsou dělostřelecké střely a nábojky, rozněcovače, zapalovače a iniciátory“). K uvedené změně došlo novelou zákona o zbraních provedenou zákonem č. 229/2016 Sb. Teprve touto novelizací byl po zjištění nedostatků dosavadní právní úpravy do přílohy 2 vyčleněn samostatný pojem „munice“, jenž byl doposud podřazen pod pojem střelivo, nově byla jednou ze skupin munice pod bodem 2. přílohy 2 k ZoZ koncipována též „delaborovaná munice“ jako „munice zbavená výbušnin a jiných aktivních muničních náplní, neoznačená podle zvláštního právního předpisu“, která „je určena ke zničení, znehodnocení, výrobě řezu munice nebo k dalšímu technickému zpracování nebo využití materiálu“. Součástí definice je odkaz na vyhlášku č. 371/2002 Sb., kterou se stanoví postup při znehodnocování a ničení zbraně, střeliva a výrobě jejich řezů, ve znění vyhlášky č. 632/2004 Sb., které ovšem byly také s účinností od 1. 8. 2017 zrušeny vyhláškou č. 179/2017 Sb. Nyní je postup znehodnocování stanoven v nařízení vlády č. 219/2017 Sb., o znehodnocování některých zbraní a střeliva, zhotovování řezů zbraní a střeliva a jejich ničení a o minimálním obsahu dokumentace ve vztahu k delaboraci, znehodnocování, výrobě řezů a ničení munice (k delaboraci munice, která se označením kontrolní znehodnocovací značkou stává znehodnocenou municí, viz

jeho § 12 odst. 1). Za „znehodnocenou municí“ se podle bodu 3. přílohy 2 k ZoZ rozumí „delaborovaná munice, která je označena kontrolní znehodnocovací značkou podle zvláštního právního předpisu“ (opět s odkazem na stejnou vyhlášku, jako byla uvedena shora, ač jde nyní o jiný předpis). Za maketu munice byla označena „munice nebo předmět tvarově a rozměrově shodný s originální předlohou, které neobsahují výbušniny nebo jiné aktivní muniční náplně, přičemž mohou být vyrobeny z jiného (nestandardního) materiálu než munice a mohou obsahovat náplně vyrobené z náhradního (inertního) materiálu“, zahrnující „například munici určenou pro výuku nebo výcvik.“ Znehodnocená munice, řez munice a maketa munice se podle § 70 odst. 1 ZoZ považuje za zbraň kategorie D ve smyslu § 7 ZoZ, kterou podle § 15 odst. 1 ZoZ může nabývat do vlastnictví a držet (vedle fyzické osoby plně svéprávné a starší 18 let) kterákoliv právnická osoba. Pro nakládání s ostatní municí (tj. se skutečnými raketami a jejich komponenty či raketovými náboji) se podle § 70 odst. 1 ZoZ použijí ustanovení zákona o zbraních týkající se nakládání se zakázaným střelivem, nestanoví-li ustanovení hlavy III. zákona o zbraních jinak. Zakázané střelivo se přitom podle § 3 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 4 ZoZ řadí mezi zbraně kategorie A, u nichž se podle § 9 odst. 1 ZoZ zásadně zakazuje nabývat je do vlastnictví, držet nebo nosit (výjimky z uvedeného pravidla stanoví další části zmíněného § 9 ZoZ). Je tak zřejmé, že současná právní úprava velmi přísně rozlišuje mezi raketami, které jsou považovány za zbraně kategorie A, jež zásadně vůbec nelze nabýt do vlastnictví, a delaborací znehodnocenými raketami, které jsou zbraní kategorie D, jež zásadně může nabývat do vlastnictví kdokoli. Zde byla navíc popsána úprava účinná od 1. 8. 2017. Podle úpravy platné a účinné do té doby (do 31. 7. 2017), kterou by bylo namístež užít, bylo v příloze k ZoZ pod body 5. definováno, co se rozumí neaktivním střelivem a municí („střelivo a munice, které neobsahují výbušniny ani jiné aktivní muniční náplně. Zahrnuje delaborované střelivo a munici, znehodnocené střelivo a munici, řez střeliva a munice a maketu střeliva a munice“), v bodě 15. znehodnoceným střelivem a municí („střelivo a munice, na kterých byly provedeny nevratné úpravy znemožňující jejich původní funkci. Znehodnocené střelivo a munice se identifikuje podle zvláštního právního předpisu“), v bodě 17. delaborovaným střelivem a municí („střelivo a munice zbavené výbušnin a jiných aktivních muničních náplní, neoznačené podle zvláštního právního předpisu“), v bodě 18. maketou střeliva a munice. Přitom neaktivní střelivo a munice, tedy i znehodnocovací značkou označené delaborované střelivo a munice, byly zařazeny taktéž mezi zbraně kategorie D podle § 7 písm. j) ZoZ i ve znění účinném do 31. 7. 2017, takže je i podle tehdejší právní úpravy mohl zásadně nabývat kdokoli, aniž by byl držitelem zbrojního průkazu či zbrojní licence a aniž by bylo třeba takovou zbraň registrovat.

54. Bylo by zcela absurdní, aby delaborací provedenou podle platných předpisů a označením znehodnocovací značkou ztrácela munice (podobně i zbraň či střelivo) nejprísnější režim nakládání se zbraněmi kategorie A (tzv. zakázané zbraně), k jejichž nabývání za výjimečných a přísných zákonem stanovených podmínek potřebuje právnická osoba zbrojní licenci, a stala se z ní věc zařazená mezi zbraně kategorie D (tzv. zbraně nepodléhající registraci), tedy s nejvolnějším režimem nakládání s nimi (na úrovni historických zbraní, flobertek, vzduchovek, větrovek, praků, luků a kuší apod.), k jejichž držení právnická osoba nepotřebuje zbrojní licenci (a fyzická osoba zbrojní průkaz), a to pro účely nakládání s nimi v rámci České republiky i celé Evropské unie, přesto by si taková věc ponechala status „vojenského materiálu“, pro účely zahraničního obchodu se subjektem z nečlenského státu Evropské unie, a to jen proto, že byla původně vyrobena jako vojenská munice – raketa či raketová střela, ač delaborací ztratila svoji funkčnost.

K právem chráněnému statku (objektu)

55. V tomto směru bylo namístež se zabývat též chráněným společenským zájmem a právním statkem jako objektem skutkové podstaty trestného činu provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle § 265 tr. zákoníku. Ten vyplývá i z akcesorické podstaty trestního práva, které upravuje trestní sankci za nejzávažnější porušení pravidel zahraničního

obchodu s vojenským materiálem, jež jsou obsažena v již několikrát zmíněném zákoně č. 38/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů (ve zkratce „ZZOVM“). Tento zákon zavedl standardy zahraničního obchodování s vojenským materiálem (jde-li o nečlenské státy Evropských společenství, resp. Evropské unie), které musí být v souladu s mezinárodními závazky České republiky, jejími zahraničně politickými, obchodními a bezpečnostními zájmy (viz též § 1 ZZOVM). I podle důvodové zprávy k § 5 ZZOVM je „pro stanovení charakteru zboží jako vojenského materiálu rozhodující jeho zvláštní konstrukce, jíž je předurčeno k použití pro účely obrany a bezpečnosti státu, tj. že příslušný materiál byl pro účely obrany a bezpečnosti státu speciálně vyvíjen a vyráběn. Je-li tento znak nedostačující pro stanovení charakteru vojenského materiálu, užije se následného určovacího znaku, jímž je skutečné hromadné použití pro ozbrojené složky k zabezpečení úkolů obrany a bezpečnosti státu. Ve smyslu uvedené definice se za vojenský materiál nepovažují vojenské zbraně určené k maloobchodnímu prodeji a dále výrobky, které sice slouží i pro ozbrojené složky, ale mají zcela jednoznačně civilní charakter (např. proviant, běžné komunikační prostředky apod.). Vymezení pojmu vojenský materiál je základním východiskem pro vydání a případné následné novelizace seznamu vojenského materiálu v prováděcích předpisech, a to na základě vymezení základních druhů vojenského materiálu přímo v zákoně.“. Uvedené vlastnosti, které i podle citované důvodové zprávy byly rozhodující pro podřazení věcí pod pojem „vojenský materiál“, však předmětné rakety a části raketových kompletů ztratily právě provedenou delaborací (byla-li provedena řádně). Nezdá se tak, že by kriminalizovaný obchod s delaborovanými a vojensky nepoužitelnými torzy raket mohl ohrožovat vojenské zájmy České republiky jako součásti Evropské unie, zvláště pokud je takové (ve své podstatě muzejní) zboží vyváženo do členského státu Severoatlantické aliance (NATO), jehož členem je i Česká republika, jak správně zdůraznil obviněný.

K zavinění (subjektivní stránce skutkové podstaty)

56. Za důvodnou považuje Nejvyšší soud i námitku obviněného o nenaplnění úmyslné formy zavinění jako obligatorního znaku subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle § 265 tr. zákoníku. I kdyby nakonec soudy nižších stupňů dospěly k závěru, že posuzované zajištěné věci, které měly být předmětem zahraničního obchodu, splňovaly parametry vojenského materiálu (např. z důvodu chybně provedené delaborace nebo z důvodu zařazení těch součástí, které vůbec nebyly delaborovány), čemuž dosud neodpovídají skutková zjištění, musely by se soudy nižších stupňů náležitě vypořádat s otázkou formy zavinění, kterou ve svých rozsudcích rovněž nevyřešily správně. Za stávajícího stavu poznání totiž lze souhlasit s obviněným, že znaky alespoň nepřímého úmyslu nebyly naplněny.

57. Nejvyšší soud k tomu nejprve obecně připomíná, že trestný čin uvedený v § 265 tr. zákoníku vyžaduje úmyslnou formu zavinění, jak vyplývá z § 13 odst. 2 tr. zákoníku.

58. Předpokladem právního závěru o formě zavinění jsou vždy náležitá skutková zjištění týkající se obou uvedených složek, na nichž je zavinění založeno, a to ve vztahu ke všem rozhodným okolnostem, které musí být zaviněním kryty – především k tzv. deskriptivně-objektivním znakům skutkové podstaty, ale též ke znakům normativním, u nichž postačí i laická představa pachatele. V daném případě šlo především o subjektivní vztah obviněného právě k zákonnému znaku „vojenský materiál“, který je tzv. normativním znakem skutkové podstaty trestného činu provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle § 265 odst. 1 tr. zákoníku. V případě tohoto znaku se jeví dosavadní úvahy soudů nižších stupňů jako nesprávné, soudy nižších stupňů nedostatečně zohlednily některé zjištěné skutečnosti, resp. je spíše nesprávně pominuly, pochybné jsou i úvahy, na nichž jsou postaveny závěry o úmyslném zavinění, a soudy nižších stupňů ani jednoznačně nepředestřely své závěry o naplnění obou složek zavinění (intelektuální a volní) v jejich konkrétní podobě (stupni) především ve vztahu k tomu, že obviněný nakládal s vojenským materiálem.

59. Soud prvního stupně poněkud nejasně uvedl, že nepřímý úmysl má být dokonce prokázán výpovědí obviněného, aniž by však specifikoval příslušnou pasáž výpovědi, přitom z výpovědi obviněného i z celé jím konzistentně uplatňované obrany v trestním řízení vyplývá přímo pravý opak, neboť obviněný se po celou dobu trestního řízení hájil právě tím, že byl a je (i v době trestního řízení) přesvědčen, že prodávané věci nebyly vojenským materiálem. Dalším údajným důkazem o úmyslné formě zavinění mělo být postižení obviněného (tj. nikoli obchodní společnosti Č.) pro obdobné jednání, aniž by takové rozhodnutí bylo jakkoliv specifikováno a aniž by bylo blíže vysvětleno, jakou složku zavinění a proč má prokazovat toto postižení. K tomu je třeba doplnit, že v trestním spisu se nachází rozhodnutí MPO ze dne 13. 1. 2014, č. j. MPO 331/2014, kterým byla za skutek spočívající ve vývozu kerosinového spalovacího motoru do Brazílie na konci roku 2012, v němž byl spatřován přestupek podle § 25 odst. 1 ZZOVM, postížena pokutou ve výši 2 000 Kč podle § 25 odst. 8 písm. a) ZZOVM jenom obchodní společnost Č., která předtím uznala své pochybení a vyjádřila lítost; jinými slovy šlo o postižení jiného subjektu, právnické osoby, za vývoz zcela jiného zboží, v jiné době a do jiné země, a to navíc velmi symbolickou pokutou na samé dolní hranici zákonné trestní sazby, jejíž horní hranice činí 50 milionů Kč. Dále není vůbec jasné, zda další věta o bagatelizaci skutečnosti se vztahuje k uvedenému přestupkovému postižení, či k samotnému inkriminovanému obchodu s delaborovanými součástmi raket a raketových kompletů, a čeho se tedy týká věta, že obviněný v rozhodné době neučinil žádné další kroky a musel si být vědom, že obchoduje s vojenským materiálem (zřejmě jde o dřívější obchod z roku 2012, ale není pak zřejmé, jakou to má mít spojitost s jednáním z července 2017 a co je tím prokazováno). Soud prvního stupně také vytýkal obviněnému, že se již léta zabývá danou problematikou a je držitelem zbrojního průkazu, ač současně na jiném místě v odůvodnění svého rozsudku mu výslovně nevytýkal porušení zákona o zbraních střelivu, není ani zřejmé, co soud prvního stupně mínil tím, že držení zbrojního průkazu „předpokládá nepochybně hlubší odborné znalosti v projednávané problematice“, a jakou to má úzkou spojitost se zahraničním obchodováním s vojenským materiálem. Z toho všeho soud prvního stupně dovodil „srozumění obviněného se spácháním uvedeného zločinu“. K tomu je možno znovu připomenout, že „srozumění“ je stupněm volní složky, nikoli složky intelektuální, a předpokládá alespoň vědomí možnosti existence určité skutečnosti, tedy pachatel si takovou okolnost musí představovat jako možnou, aby k ní vůbec mohl mít nějaký kladný volní vztah, a to alespoň v míře srozumění (musí brát určitou okolnost za vážně možnou a pro ten případ s ní být srozuměn). Pokud si je pachatel vědom možnosti existence určité okolnosti, je pak zapotřebí v závislosti na naplnění volní složky zavinění odlišit: 1. úmysl přímý, při němž si pachatel přeje tuto okolnost, chce ji, 2. úmysl nepřímý, při němž je srozuměn s takovou okolností (a to alespoň tak, že je s ní smířen), a 3. vědomou nedbalost, při níž se bez přiměřených důvodů spoléhá, že taková okolnost nenastane (a on tak neporuší či neohrozí zájem chráněný trestním zákonem).

60. Odvolací soud, který ve své podstatě přiměl soud prvního stupně změnit původně zastávaný právní názor nejen na charakteristiku zajištěných věcí (že nejde o vojenský materiál), ale i na zavinění (že nejde o nepřímý úmysl - viz k tomu usnesení Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 62 T 2/2019), se vyjádřil k subjektivní stránce zejména v odůvodnění svého rozsudku. Odvolací soud oproti rozsudku soudu prvního stupně dokonce dospěl k závěru o přímém úmyslu, aniž by se takové změny k horšímu domáhal ve svém odvolání státní zástupce, který (jako jediný subjekt oprávněný v tomto směru podat odvolání v neprospěch obviněného) nebrojil proti výroku o vině, jímž se odvolací soud zabýval výhradně na podkladě odvolání obviněného, z jehož podnětu v rozporu se zásadou zákazu *reformationis in peius* (§ 259 odst. 4 tr. ř.) dospěl k závěru o závažnější formě zavinění. Nadto odvolací soud ani nevysvětlil, na základě čeho dospěl k takové změně, jaké nové důkazy před ním provedené (zvláště pokud doplněné dokazování ve své podstatě prospívalo obviněnému) dovolují změnit skutkové závěry soudu prvního stupně, které následně subsumoval pod znaky přímého úmyslu, popřípadě které (správné) skutkové závěry a proč byly nesprávně podřazeny pod znaky nepřímého úmyslu. Ani odvolací soud přitom neodstranil vady nedostatečných skutkových zjištění soudu prvního stupně ohledně obou složek

zavinění a rovněž vůbec neuvedl, jak byla naplněna vědomostní složka zavinění u obviněného v době činu, resp. ani nevysvětlil a nedoplnil, proč měla být naplněna složka volní, o níž je ovšem vždy možné uvažovat až poté, co je jednoznačně vyřešena složka vědomostní. Takto odvolací soud zcela nesprávně, v rozporu se skutkovými zjištěními, hmotným i procesním právem dospěl k závěru, že obviněný jednal s přímým úmyslem. Jeho prokázání opět stavěl na přestupkovém postihu obchodní společnosti Č. řízené obviněným a na rozporech v celních deklaracích vyváženého zboží.

61. Obviněný se přitom v průběhu celého trestního řízení hájil tím, že se spoléhal na odborný názor Vojenského technického ústavu, který o daných předmětech deklaroval, že nejsou vojenským materiálem a že zákonným postupem došlo k jejich znehodnocení (definitivní ztrátě vlastností věcí charakteristických pro boj). Z dokazování zároveň nevyplývalo, že by obviněný měl či mohl mít pochybnosti o správnosti tohoto závěru prezentovaného VTÚ, tedy subjektem oprávněným k provádění delaborací vojenského materiálu. Tuto obhajobu obviněného soudy nižších stupňů zcela přehlédly a dostatečně se s ní nevypořádaly. Přitom z názorů obsažených jak v odborné literatuře (viz např. PÚRY, F., RICHTER, M. Spolehnutí se na správnost odborné rady a její nesprávné poskytnutí z hlediska trestní odpovědnosti. Bulletin advokacie, č. 10/2018, s. 18 a násl.), tak i v judikatuře (viz přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. [5 Tdo 848/2010](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. [6 Tdo 1112/2014](#)), lze dovodit, že u osob spoléhajících se na odbornou radu, a to dokonce i v oblasti práva, aniž by zde byly nějaké konkrétní okolnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na nesprávnost takových rad, nelze zpravidla dovodit úmyslné zavinění.

62. Bylo zjištěno, že obviněný D. H. zakoupil předmětné věci jménem obchodní společnosti Č. jako její jednatel v letech 2010 až 2017 od Vojenského technického ústavu, s. p., odštěpného závodu S. Tyto věci kupoval pouze ve znehodnoceném stavu v souladu s technologickým postupem vyžadovaným od státu a schváleným Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva. VTÚ jednoznačně deklaroval, že takto znehodnocené předměty již nelze užít k vojenským účelům a slouží pouze jako dekorativní a muzejní exponáty. Na zajištěných věcech byly patrné i delaborační značky. K tomu je nutno podotknout, že VTÚ je státní podnik mající tři odštěpné závody, z nich se ten ve S. mimo jiné zabývá výbušninami a municí, je subjektem oprávněným provádět delaboraci, dokonce je i subjektem oprávněným k zahraničnímu obchodu s vojenským materiálem. Obviněný se tedy podle dosavadních zjištění spoléhal na to, že je mu skutečně prodáván zbytkový materiál po provedené delaboraci raket a raketových kompletů s hodnotou kovového odpadu, který delaborací ztratil svou původní funkčnost a může sloužit jen pro dekorativní či muzejní účely.

63. Jak již bylo naznačeno, podle Nejvyššího soudu nemůže obstát ani argument soudů nižších stupňů, že úmyslné zavinění je prokázáno předchozím postižením obchodní společnosti Č. pro přestupek (zde soud prvního stupně nesprávně poukazoval na postižení samotného obviněného), neboť šlo o jiný skutek, z jiného období, nebyly využity možnosti obrany proti takovému velmi mírnému postižení, toto postižení nemá žádnou podstatnou spojitost se skutky projednávanými v tomto řízení, v němž jde o jiné skutky, týkající se jiných předmětů s jiným průběhem zahraničního obchodu. Zcela nesprávná se jeví též výtka odvolacího soudu, že se předchozí postižení pro přestupek minulo svým zamýšleným účinkem, pokud obviněného neodradilo od jednání, které bylo předmětem tohoto trestního řízení. Právě naopak lze argumentovat tím, že se obchodní společnost Č. i obviněný poučili, protože si ověřovali charakter zboží, které měla obchodní společnost Č. prodat do zahraničí, spoléhali se na vyjádření VTÚ, tedy subjektu, který sám prováděl delaboraci, pro což měl atestaci (dokonce jde o státní podnik, který byl založen Ministerstvem obrany České republiky a který se zabývá zejména obranným a bezpečnostním výzkumem a vývojem). Jak plyne ze znaleckých posudků, byť obviněný věci určitým způsobem upravoval, neučinil tím z nich opět vojenský materiál, pouze předměty kompletoval (dotvářel vizuálně věrnou maketu výrobou chybějících dílů z neodpovídajícího materiálu), prováděl nástřiky, a to za účelem jejich zhodnocení jako muzejního

exponátu.

64. Dosud tedy nic nenaznačuje, že by se obviněný z nějakého konkrétního důvodu nemohl spoléhat na potvrzení od odborníků na delaboraci o charakteru jím kupovaného zboží, které bylo možné zařadit mezi zbraně kategorie D a které provedenou delaborací přestalo být vojenským materiálem, jak bylo shora rozvedeno. Nejvyšší soud nemá jakýkoliv důvod odchylovat se od své vlastní dosavadní judikatury ohledně zavinění, jak byla zmíněna shora (viz přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. [5 Tdo 848/2010](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. [6 Tdo 1112/2014](#)), kterou odvolací soud zcela pominul, ač se jí obviněný dovolával.

b) Shrnutí

65. Ze shora uvedených důvodů má Nejvyšší soud za to, že rozhodnutí soudů nižších stupňů nemohou obstát. Především jsou založena na nesprávném výkladu pojmu „vojenský materiál“, kterým zásadně není delaborovaná, neaktivní a znehodnocená munice, a na nesprávných skutkových zjištěních ohledně charakteru zajištěných věcí, které měly být vyvezeny do zahraničí, vyplývajících z chybného postupu při hodnocení důkazů se současným opomenutím některých z nich. Dále soudy nižších stupňů pochybily při určení formy zavinění, neučinily náležité skutkové závěry ohledně obou složek, na nichž je zavinění založeno, pominuly některá skutková zjištění či je chybně hodnotily a pominuly ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu. Zároveň se náležitě nevypořádaly s obhajobou obviněného. Za současného stavu poznání se tak jeví jako odpovídající přístup, který zvolil soud prvního stupně v rámci předběžného projednání obžaloby, když zastavil trestní stíhání obviněného.

66. S ohledem na uvedená zjištění, že nebylo v dosavadním průběhu trestního řízení prokázáno naplnění obligatorních znaků skutkové podstaty, jak vyplývá ze shora nastíněného rozboru, není třeba se dále obsírněji vyjadřovat ani k námitkám obviněného, které se týkaly zásady subsidiarity trestní represe. Takové úvahy se nyní jeví nadbytečnými, byť lze jinak souhlasit, že princip subsidiarity trestní represe se užije i při výkladu (interpretaci) zákonných znaků skutkových podstat trestných činů, zvláště pak méně určitých abstraktních pojmů nebo pojmů poskytujících určitý prostor při jejich výkladu - viz k tomu též stanovisko pod č. [26/2013-II](#). Sb. rozh. tr.

67. Ze všech uvedených důvodů považoval Nejvyšší soud dovolání obviněného za důvodné, a proto zrušil z jeho podnětu jak napadený rozsudek odvolacího soudu, tak i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně.

c) K tzv. *beneficiu cohaesionis*

68. Protože důvody zrušení uvedených rozsudků soudů nižších stupňů prospívají také zúčastněné osobě, obchodní společnosti Č., bylo namísto zrušení dovoláním obviněného napadené rozsudky nejen ohledně něj samotného, ale též ohledně zúčastněné osoby. Takové oprávnění pro kasační zásah odvolacího soudu na základě tzv. principu *beneficia cohaesionis* (dobrodiní v souvislosti) vyplývá z ustanovení § 265k odst. 2 a § 261 tr. ř. V dané věci, jak již bylo shora naznačeno, měla mít obchodní společnost Č. postavení zúčastněné osoby, neboť podle dosavadních poznatků právě ona měla být vlastníkem zajištěných věcí, u nichž odvolací soud vyslovil jejich zabrání (tak to alespoň vyplývá z poněkud chaotických a nejednoznačných úvah odvolacího soudu v odůvodnění jeho rozsudku). Ostatně sama obchodní společnost Č. se k těmto věcem jako jejich vlastník hlásila i ve svém podání, které adresovala Nejvyššímu soudu a označila je jako dovolání (k jehož podání ovšem nebyla oprávněna - viz výše v bodě IV. tohoto usnesení). Shora rozvedené důvody pro zrušení rozsudků soudů nižších stupňů spočívající v tom, že nebyly naplněny znaky skutkové podstaty zločinu provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle § 265 odst. 1 tr. zákoníku (především proto, že zajištěné věci nebyly vojenským materiálem a že chybí úmysl obviněného), zcela jistě prospívají i zúčastněné osobě, protože pak nejsou splněny ani podmínky pro

zabrání zajištěných věcí podle § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, neboť nešlo o věci, které by byly nástrojem trestné činnosti ve smyslu § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku ve spojení s § 135a tr. zákoníku. Proto nemohl obstát ani výrok rozsudku odvolacího soudu o zabrání věcí.

69. S takovým konstatováním by bylo možno se spokojit, přesto Nejvyšší soud ohledně toho výroku nemůže opomenout celou řadu hmotně právních i procesních chyb, kterých se odvolací soud při jeho utváření dopustil a které lze vysledovat i v postupu dalších orgánů do té doby činných v tomto trestním řízení, tak symptomatických pro toto trestní řízení.

70. Především se v tomto trestním řízení nikdo řádně nezabýval vlastnickým právem k zajištěným věcem, nečinily tak orgány činné v přípravném řízení, a to ani policejní orgán, ani státní zástupce, ač navrhoval jejich propadnutí. Soud prvního stupně (zřejmě podobně jako státní zástupce, který navrhoval propadnutí věcí) je považoval za majetek obviněného, ač po celou dobu bylo zřejmé, že s věcmi disponovala obchodní společnost Č., která je koupila od VTÚ a následně byla celním deklarantem, což se ostatně promítlo i do popisu skutku soudem prvního stupně, který akceptoval obžalobu státního zástupce. Na to sice správně poukázal odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku, byť jeho vyjádření jsou poněkud matoucí („nabyvatelem ... byl obžalovaný D. H. jako jednatel obchodní společnosti Č.“ – čímž zřejmě mínil, že kupní smlouvu uzavíral obviněný jako jednatel obchodní společnosti Č., tedy jejím jménem a na její účet, neboli nabyvatelem byla obchodní společnost Č., a nikoli obviněný, jak by se též uvedené vyjádření dalo interpretovat), přesto z toho nevyvodil správné důsledky, zejména pak procesní. Odvolací soud si tedy byl vědom, že věci obviněnému nenáleží, za vlastníka věcí považoval obchodní společnost Č., ač k tomu dospěl jen vlastní volnou úvahou založenou na ne zcela relevantních východiscích (že obchodní společnost Č. byla celním deklarantem, což ale nedokládá vlastnické právo) a bez řádného dokazování (např. nezjišťoval, zda již nedošlo k prodeji věcí obchodní společností, kterým měly být věci do zahraničí zaslány, jak zněla kupní smlouva a kdy podle ní mělo dojít k převodu vlastnického práva na kupujícího). Především však odvolací soud při vědomí toho, že zajištěné věci, které navrhoval státní zástupce propadnout, nepatří obviněnému, měl umožnit jejich vlastníku uplatnění práv jako zúčastněné osobě podle § 42 tr. ř., tedy podle úvah odvolacího soudu obchodní společnosti Č., která se sama také v podání označeném jako dovolání považovala za vlastníka.

71. Odvolací soud (a před ním ani soud prvního stupně, jakož i ostatní orgány činné v trestním řízení, ty však z důvodu zřejmě chybného vyhodnocení vlastnického práva, které přisuzovaly obviněnému) tak zcela pominul práva obchodní společnosti Č. jako zúčastněné osoby, neposkytl jí možnost uplatnit práva zúčastněné osobě náležející a o jejích právech ji ani nepoučil, jak mu ukládá ustanovení § 42 odst. 2 tr. ř., nevyrozuměl ji ani o konaném veřejném zasedání. Přesto jí pak uložil majetkovou sankci v podobě zabrání věcí podle § 101 odst. 1 písm. c) tr. ř., ukládal tak majetkovou sankci subjektu, který se do té doby trestního řízení vůbec neúčastnil, nemohl se takovému postupu nijak bránit a k uvažované sankci se jakkoliv vyjádřit. Rozhodnutí bylo pro obchodní společnost Č. zcela překvapivé, během předchozího trestního řízení nebyla na takový důsledek vůbec nijak upozorněna, nemohla se k této možnosti v řádném procesu ani nijak vyjádřit a uplatnit vlastní obranu proti tomuto postupu. Tímto rozhodnutím odvolacího soudu jí navíc bylo upřeno právo brojit proti němu oprávněným prostředkem, neboť odvolání proti rozsudku odvolacího soudu není přípustné, nepřichází v úvahu ani jiný řádný oprávněný prostředek, k podání dovolání zúčastněná osoba není oprávněna (viz k tomu výše v bodě IV. tohoto usnesení), v úvahu přichází jedině podání stížnosti pro porušení zákona ministrem spravedlnosti, na jejíž podání však zúčastněná osoba nemá právní nárok, neboť závisí výlučně na uvážení ministra spravedlnosti.

72. Takový postup odvolacího soudu byl ve zjevném rozporu s principy demokratického právního státu založeného na úctě k právům a svobodám fyzických i právnických osob. I právnická osoba je nositelem ústavně zaručených základních práv a svobod, je-li možné jí je s ohledem na jejich povahu přiznat, jak dovodil Ústavní soud již ve svém nálezu ze dne 19. 1. 1994, sp. zn. [Pl. ÚS 15/93](#),

publikovaném ve svazku 1 pod č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu. Především i právníkům osobám náleží práva procesní, jako je zejména právo na spravedlivý proces spolu s právem na obhajobu ve smyslu čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod (vyhlášené pod č. 2/1993 Sb.) a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“), a to se všemi jejich atributy (např. právem na spravedlivý, veřejný proces v přiměřené lhůtě, na nestranného zákonného soudce, presumpci nevinu, na obhajobu materiální i formální atd.). Taková práva jí přiznává jak náš Ústavní soud, tak i Evropský soud pro lidská práva (viz k tomu např. KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 607; z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva např. rozsudek ve věci Fortum Oil And Gas Oy proti Finsku ze dne 12. 11. 2002, stížnost č. 32559/96). Z Úmluvy se i na právnícké osoby uplatní pochopitelně vedle práva na spravedlivý proces též celá řada dalších ustanovení. Ve spojitosti se zajišťovacími opatřeními, zejména pak zajištěním majetku, jde především o čl. 1 (prvního) Dodatkového protokolu k Úmluvě (každá fyzická nebo právnícká osoba má právo pokojně užívat svůj majetek, přičemž nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva, což ovšem nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut). Zajištění majetku právnícké osoby, popřípadě omezení v nakládání s ním v průběhu trestního řízení proti ní (či proti jiné osobě) je tedy v souladu s tímto ustanovením, je ovšem třeba přitom dbát zásad proporcionality, zdrženlivosti a rychlosti, jakož i dalších základních zásad trestního procesu, jak mimo jiné zdůrazňuje Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře. Z jeho judikatury lze dovodit, že každý zásah do práva na pokojné užívání majetku musí zachovávat spravedlivou rovnováhu mezi potřebami obecného zájmu společnosti a požadavky ochrany základních práv jednotlivce, přitom především musí existovat vztah rozumné přiměřenosti mezi použitými prostředky a cílem, kterého má být opatřením zasahujícím do majetkových práv dosaženo (viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 20. 11. 1995 ve věci Pressos Compania Naviera s. A. a ostatní proti Belgii, stížnost č. 17849/91, popřípadě rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. 11. 2000 ve věci bývalý řecký král a další proti Řecku, stížnost č. 25701/94, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9. 10. 2008 ve věci Forminster Enterprises Limited proti České republice, stížnost č. 38238/04). Rozhodující pro takové posouzení je přitom, zda zajišťovacím opatřením není na postiženou osobu kladeno nepřiměřené břemeno, jaký je charakter zásahu, sledovaný cíl, povaha dotčených majetkových práv a chování zasahujících orgánů, jakož i samotné postižené osoby, významnou roli bude hrát též doba, po kterou bude zajišťovací opatření uplatněno. V každém případě je třeba trvat na umožnění uplatnění procesních práv právnícké osobě, jejíž vlastnické právo bylo zajištěním dotčeno, pochopitelně tím spíše též tehdy, má-li být vlastnického práva zbavena.

73. Obchodní společnosti Č. jako zúčastněné osobě tak byla odpírána práva zúčastněné osoby po celou dobu dosavadního průběhu trestního řízení, nebyla vyrozumívána o úkonech trestního řízení, nebyla poučena o svých právech, výkon jejích práv jí byl zcela znemožněn, dokonce jí ani nebyla doručována rozhodnutí bezprostředně se jí týkající. Těchto pochybení se dopouštěly jak oba soudy nižších stupňů, tak i orgány činné v přípravném řízení. Odvolací soud se také náležitě nezabýval podmínkami pro uložení ochranného opatření v podobě zabránění věci, nedbal vůbec procesních podmínek pro takové rozhodnutí, nezabýval se náležitě ovšem ani hmotně právními předpoklady vyplývajícími z jím užitého ustanovení § 101 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, natožpak obecnými podmínkami pro ukládání trestních sankcí, které vyplývají především z § 38 a § 96 tr. zákoníku. Odvolací soud ani náležitě nezduvodnil své rozhodnutí o uložení trestní sankce (věnoval mu ve své podstatě jediný odstavec odůvodnění svého rozsudku o dvou větech, přitom v první větě řešil jen vlastnické právo k uvedeným věcem, teprve ve druhé větě zmínil uložení ochranného opatření).

74. Lze tak shrnout, že rozsudek odvolacího soudu s výrokem o majetkové sankci v podobě zabránění

věcí uložené subjektu, kterému bylo znemožněno účastnit se trestního procesu, v němž byla tato sankce uložena, je zatížen podstatnou procesní vadou, pro kterou by neměl v demokratickém právním státě obstát. Přestože tedy Nejvyšší soud nemohl vyhovět „dovolání“ zúčastněné osoby, která není oprávněna k podání dovolání (viz bod IV. tohoto usnesení), mohl napravit nezákonnost postupu odvolacího soudu při uplatnění principu tzv. *beneficia cohaesionis*, jak bylo rozvedeno shora. Zároveň je však třeba konstatovat, že nezákonným postupem bylo též neumožnění uplatnění práv zúčastněné osoby v předcházejícím trestním řízení, během něhož byly zajištěny věci této zúčastněné osoby.

VI.

Závěrečné shrnutí

75. Vzhledem ke všem shora zmíněným skutečnostem Nejvyšší soud vyhověl dovolání obviněného a podle § 265k odst. 1 tr. ř. ohledně obviněného D. H. a podle § 265k odst. 1 tr. ř. za užití § 261 tr. ř. též ohledně zúčastněné osoby, obchodní společnosti Č., v celém rozsahu zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 5. 2020, sp. zn. 12 To 6/2020, a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 4. 11. 2019, sp. zn. 62 T 2/2019. Zároveň zrušil i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. současně Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích uložil, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, přičemž mu k tomu udělil potřebné pokyny.